

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

10 november 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Vlaams beleid ten aanzien van mensen zonder wettig verblijf
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over de invoering van de kindeffectrapportage

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Dinsdag 10 november 1998

VOORZITTER : Mevrouw Trees Merckx-Van Goey

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.50 uur.*

Interpellatie van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Vlaams beleid ten aanzien van mensen zonder wettig verblijf

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Den Heuvel tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Vlaams beleid ten aanzien van mensen zonder wettig verblijf.

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, ik heb het verzoek tot deze interpellatie reeds half oktober ingediend, wat aantoonde dat ik er helemaal niet op uit ben om in te spelen op een aantal emotionele uitpattingen in verband met het asielbeleid. Mijn verzoek is ingegeven door een oprechte bekommernis voor de problematiek van mensen zonder papieren en van vluchtelingen.

Omwille van een aantal internationale gebeurtenissen kwam er in het voorjaar reeds een stroomversnelling op gang. Toen bleek dat er een acute crisis bestond in het onthaalsysteem voor asielzoekers en vluchtelingen. Onder meer door het dramatisch incident met Sémira Adamu en de toestanden in Kosovo is de stroomversnelling in een ware orkaan veranderd. België en de buurlanden worden met een scherpe groei van het aantal asielzoekers geconfronteerd.

Menselijkerwijs dienen alle grenzen open te staan voor eenieder. Dit wordt de komende jaren echter een onhaalbare kaart, want de huidige internationale verhoudingen maken dit onmogelijk. Mede door onze invloed nu en in het verleden, zijn de

verhoudingen ernstig scheefgegroeid. We zullen met zijn allen in alle parlementen alles in het werk moeten stellen om de noord-zuidverhouding weer in evenwicht te brengen. Zolang de ongelijkheid bestaat, zullen we met vluchtelingen te maken hebben.

Het immigratie- en asielbeleid moet worden versoepeld en de gesloten centra moeten dicht. Mijn fractie is van oordeel dat open grenzen niet haalbaar zijn, maar we hebben de federale regering wel een memorandum voorgelegd met voorstellen voor een menselijker asielbeleid die tijdens deze zittingsperiode nog kunnen worden gerealiseerd.

Ik wil mijn betoog vandaag beperken tot de Vlaamse bevoegdheden. Net als elke vorm van Vlaams beleid, is ook het minderhedenbeleid van start gegaan sinds de staatshervorming van 8 augustus 1980. Het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen werd ons toen toegeschoven. Het vreemdelingenbeleid stricto sensu blijft daarentegen een exclusieve federale aangelegenheid. Het is moeilijker om vanuit de deelstaten een echt onthaal- en integratiebeleid te voeren. We hebben geen bevoegdheden over het toelatingsbeleid, de verblijfsrechtelijke positie en de uitzetting van vreemdelingen uit ons land. Toch beschikken we over ruimte die kan worden ingevuld.

Uit een aantal van uw uitspraken blijkt dat u deze thematiek belangrijk acht en dat u vindt dat de menselijkheid een heel belangrijk aspect van deze zaak vormt. U stelde dat '... ongeacht zijn of haar levensbeschouwelijke overtuiging, iedereen het erover eens zal zijn dat er omstandigheden zijn waarin de nood de wet breekt', waardoor onderdak zal worden verleend aan wie geen onderdak heeft. We zijn van oordeel dat de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap maximaal moeten worden ingevuld, en ik geloof dat u een medestander van ons bent.

Van Den Heuvel

De omschrijving en de doelstelling van het Vlaams onthaal- en opvangbeleid vinden we terug in een aantal boeiende documenten. Deze interpellatie is misschien nuttig als vervanging van een discussie die we niet hebben gehouden tijdens de bespreking van het decreet over etnisch-culturele minderheden. Toen werd verwezen naar het inhoudelijk beleid, maar we konden of wilden er geen tijd aan besteden. Het was ook niet het meest geschikte moment voor een dergelijke discussie.

Ik heb weinig twijfels over de inhoud van het beleid, want we beschikken over een aantal documenten die het bepalen. Zo werden de krachtlijnen, maar niet elk afzonderlijk project, van het strategisch plan voor het Vlaams beleid voor etnisch-culturele minderheden goedgekeurd op 24 juli 1996. In het document wordt zeer duidelijk omschreven dat een nieuw spoor moet worden ontwikkeld voor het onthaal- en opvangbeleid. Het onthaalbeleid is vooral gericht op de nieuwkomers, zowel op allochtonen die zich bij hier verblijvende allochtonen voegen, als op asielzoekers van wie de asielaanvraag ontvankelijk werd verklaard. Inzake het onthaalbeleid moet worden samengewerkt met de federale overheid en met de lokale besturen.

Het opvangbeleid is een ander nieuw spoor en is vooral gericht op vreemdelingen die hier illegaal verblijven : de mensen zonder papieren. Het plan werd goedgekeurd en behoort duidelijk tot onze bevoegdheden.

Ik heb nog een bijzonder interessant document gevonden. Het is de moeite waard om er even uit te citeren. Het gaat over uw toespraak tijdens de persconferentie 'Het vrijblijvende voorbij' van 17 april 1997. In de brochure stelt u een historisch overzicht en een stand van zaken van het minderhedenbeleid voor. Ik zal straks bepleiten dat er een verhoogde aandacht moet komen voor het onthaal- en integratiebeleid. Ik citeer eerst uw woorden : 'Systematische aandacht van het beleid voor de specifieke problemen van nieuwkomers, zowel van degenen die in het kader van de gezinshereniging of gezinsvorming in Vlaanderen komen wonen, als van asielzoekers, is er tot nu toe niet geweest. Het onthaal van deze nieuwkomers gebeurt in hoofdzaak via losse initiatieven van integratiecentra, onthaalgroepen en/of gemeenten'. U hebt ook een administratieve werkgroep op het getouw gezet om dit nieuwe spoor uit te werken.

Ook voor de mensen zonder wettig verblijfsstatuut, die een nieuwe doelgroep vormen, is er aandacht.

Voor hen werd eveneens een ambtelijke werkgroep opgericht die projecten zullen uitwerken. U zegt hierover : 'In het strategisch plan is immers voorgesteld om de komende jaren ook voldoende aandacht te hebben voor de menswaardige opvang en begeleiding op vlak van huisvesting, voeding, gezondheidszorg en onderwijs van deze personen. Binnen de eigen beleidsruimte waarover de Vlaamse overheid beschikt, zullen er initiatieven worden ontwikkeld. Om dit nieuwe spoor verder uit te werken en te concretiseren, heb ik ook hier de administratie de opdracht gegeven een ambtelijke werkgroep op te starten'.

De titel van de persconferentie en van het boek zijn dus realistisch, want er werd inderdaad een start genomen om het vrijblijvende voorbij te gaan en om initiatieven te nemen. Dit alles werd eveneens bevestigd tijdens de bespreking van het nieuwe decreet over etnisch-culturele minderheden.

Ik herhaal dat ik bijzonder blij ben omdat we de definitie van vluchtelingen hebben aangepast. U hebt dit mee mogelijk gemaakt en u hebt zich weerbaar opgesteld ten aanzien van het federale asielbeleid. U hebt er zich niet door laten kortwieken. U leek te worden teruggefloten, maar gelukkig heeft de commissie samen met u ingezien dat vluchten geen misdrijf is en dat iedereen een onvervreemdbaar recht op onderdak heeft.

Ik wil nog even kort stilstaan bij de asielnota van de federale regering, en meer bepaald van uw ex-collega, federaal minister Van den Bossche. Ik neem aan dat u de nota ook hebt ontvangen en doorgenomen. Ook daar doet men een uitdrukkelijk beroep op de gemeenschappen en de gewesten om een actief beleid te voeren ten aanzien van vreemdelingen, vooral via de interministeriële conferentie.

Vervolgens hebben we nog de aanbevelingen van de senaatscommissie tot onze beschikking. Ik zal die niet helemaal doorlopen, maar er zijn verschillende raakvlakken met het gemeenschapsbeleid ten aanzien van deze doelgroep, en aanbevelingen daaromtrent. Ik noem er slechts enkele. Er wordt dringend gevraagd om een betere informatiedoorstroming en om een samenwerking tussen de federale diensten, de gemeenschapsdiensten en de diensten van de lokale besturen. Er wordt in deze context gesproken over een praktische handleiding. Mijnheer de minister, ik denk dat u het voortouw zou kunnen nemen om zo een praktische handleiding aan de lokale besturen over te maken en erop toe te zien dat ze hun minderhedenbeleid kunnen voeren.

Van Den Heuvel

Ook in verband met de doorstroming naar het OCMW doet de commissie vier aanbevelingen, over de huisvesting van ontvankelijk verklaarde kandidaat-vluchtelingen en over huurwaarborgen. Verder zou de toegang tot de dringende medische hulp vlotter mogelijk moeten worden gemaakt. Deze ochtend nog stond in De Standaard het verhaal van een asielzoeker die niet aan dringende medische hulp zou zijn geraakt. Ik laat hier in het midden of dit verhaal klopt, maar het is alleszins een signaal om te onderzoeken hoe het hiermee gesteld is.

In verband met de huisvestings- en detentievoorwaarden van personen wiens verwijderingsprocedure lopende is, stelt de commissie dat er een akkoord zou moeten worden afgesloten met de gemeenschappen, met Kind en Gezin, om kwaliteitstoezicht te houden op de centra. U hebt daarvoor al verwezen in uw antwoord op een vraag van mevrouw Becq over de toestand van de minderjarige asielzoekers.

Samengevat, mijnheer de minister, lijkt uw bevoegdheid me zeer duidelijk. U hebt gezegd dat er van alles zal gebeuren. Daar wordt ook om gevraagd. Het is bijgevolg de tijd om een stand van zaken op te stellen. Daarvoor hebben we een nuttig instrument : het jaarverslag, dat alle leden die dit beleid volgen, zouden moeten kennen. Ik neem aan dat dit er heel wat zijn.

Ik wil hier even stilstaan bij de evaluatie van twee projecten die worden voorgesteld in het strategisch plan, namelijk de projecten 26 en 28. Project 26 stelt dat een model van trajectbegeleiding voor nieuwkomers moet worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Vandaar ook de oprichting van de werkgroep Onthaalbeleid. De stand van zaken daar vind ik eigenlijk vrij bedroevend. De werkgroep is inderdaad van start gegaan, en heeft een doelgroepomschrijving gemaakt. Een onthaalmodel zou in het voorjaar van 1998 aan de Vlaamse regering worden voorgelegd. Dat is ook gebeurd, maar bij mijn weten is hier nog niet aan voortgewerkt. De initiatieven in verband met werkgelegenheid bevinden zich nog alle in de voorwaardelijke wijs. Voor onderwijsinitiatieven werden extra middelen gevraagd, maar bij mijn weten werden die niet toegekend. Het optimaliseringsproces van het aanbod Nederlands als tweede taal zou vastzitten. Ten slotte weet ik niet of de gemeentelijke onthaalbrochure van het OCIV die in uw opdracht zou worden uitgewerkt, al af is.

Minister Luc Martens : Jazeker.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Project 28 zegt dat basisrechten op een adequate manier moeten worden gegarandeerd aan hulpbehoevende mensen zonder verblijfsstatuut. Indien ik dan naar de resultaten in het jaarrapport kijk, zie ik dat een ambtelijke werkgroep is opgericht. Uit een mondeling en vertrouwelijk verslag van iemand uit die werkgroep meen ik echter te mogen stellen dat de werking niet heel rooskleurig is. Rond huisvesting zouden alle initiatieven geblokkeerd zijn. Rond onderwijs zou een voorgestelde omzendbrief ter beschikking zijn maar niet zijn uitgewerkt en al evenmin rondgestuurd. In verband met de dringende medische hulp bestaat er ook een ontwerp van omzendbrief.

Minister Luc Martens : Mevrouw Van Den Heuvel, u mag begrippen als opvangbeleid en onthaalbeleid niet door elkaar halen. Die indruk wekt de terminologie in uw tekst nochtans. U kan alles op een hoopje gooien en ik zal op alles proberen te antwoorden, maar deze interpellatie gaat over mensen zonder wettig verblijf. Als u het hebt over het OCIV en dergelijke zaken, gaat het om acties voor mensen die hier wel op een wettelijke basis zijn. Een asielzoeker is hier wel op een wettelijke basis. Een aantal initiatieven waar u naar verwijst, zijn niet specifiek bedoeld voor mensen zonder papieren, maar voor mensen die op een wettelijke basis hier zijn en onthaal moeten krijgen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik ben het met u eens, mijnheer de minister, maar heb gezegd dat ik het over twee projecten wou hebben. Mijn vraagstelling gaat inderdaad over project 28, maar in mijn betoog heb ik het over project 26, dat handelt over een model van trajectbegeleiding voor nieuwkomers. In de groep der nieuwkomers bevinden zich evenwel ook de asielzoekers wiens aanvraag ontvankelijk is verklaard.

Minister Luc Martens : Die mensen verblijven hier wettig. Uw interpellatie gaat over mensen zonder wettig verblijf.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, ik heb gemerkt dat u niet altijd even aandachtig bent geweest. Ik heb duidelijk het onderscheid gemaakt tussen de projecten 26 en 28 en ken perfect het verschil tussen wat er is opgezet voor de nieuwkomers en wat er zou worden opgezet voor mensen zonder papieren. Ik maak dit onderscheid met andere woorden wel degelijk en zal het in mijn vraagstelling enkel hebben over mensen zonder papieren.

De voorzitter : Kunnen we dan misschien naar de vraagstelling overstappen ? Mijnheer de minister, wat de collega's als interpellatieverzoeken indienen schetst een context maar in de commissie kan hier nog gespreksstof aan worden toegevoegd.

Minister Luc Martens : Ik kan dit aanvaarden, maar dan moet men uiteraard de zaken voorstellen zoals ze zijn. In het betoog worden immers een aantal zaken niet juist weergegeven. Volgens mevrouw Van Den Heuvel zijn bepaalde dingen niet gebeurd, die in de praktijk wel zijn gebeurd. Ze vallen evenwel buiten het voorwerp van de interpellatie.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik protesteer formeel. Er bevinden zich geen onwaarheden in wat ik gezegd heb. Ik geef hier trouwens gewoon het verslag weer.

Minister Luc Martens : Op welk jaar heeft dat verslag betrekking ?

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Het verslag slaat op het jaar 1997. Dat is de enige concrete informatie waarover we beschikken.

Minister Luc Martens : Sindsdien is er wel wat beweging geweest. De zaken waarnaar mevrouw Van Den Heuvel op basis van het verslag verwijst gaan specifiek over mensen die hier wel op een wettelijke basis zijn. Haar vragen betreffen echter mensen zonder papieren, waarbij zij dan stelt dat hierover niets in het verslag staat.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel kan vragen stellen over het onderwerp van haar interpellatie. Ze kan daarbuiten eveneens bijkomende vragen stellen indien deze er enigszins verband mee houden.

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik zou langzamerhand willen afronden. Project 28 heeft in het strategisch plan de bedoeling om op een adequate manier basisrechten te geven aan hulpbehoevende mensen zonder verblijfsstatuut. Ik verneem van de mensen die in de ambtelijke werkgroep zitten dat daar een aantal initiatieven lopen, maar dat er ook een aantal niet lopen. Zo zouden bijvoorbeeld de initiatieven betreffende huisvesting niet vlot lopen. Voor het onderwijs bestond het plan om eveneens een omzendbrief rond te sturen, wat naar verluidt niet zou worden uitgewerkt. In verband met de dringende medische hulp is al een ontwerp van omzendbrief bezorgd aan de federale staatssecre-

taris. Men wacht echter met het rondsturen van die omzendbrief tot na de evaluatie in de Senaat. Die evaluatie in de Senaat heeft ondertussen plaatsgevonden. Ik zou dan ook van u graag vernemen hoe ver het hiermee staat. Voor de minderjarigen zou er een aanspreekpunt komen in de administratie en zou een stappenplan worden uitgewerkt. We vernemen uit persberichten dat u voor deze minderjarigen opvang en onthaal wilt organiseren. Dat blijkt ook uit de begroting, en u hebt een uitgebreid verslag van de stand van zaken aan mevrouw Becq gegeven.

We vinden het uiteraard een goede zaak dat u opvang en onthaal van minderjarige niet-begeleide asielzoekers organiseert. We verwachten echter ook dat u het een het ander doet voor de volwassen asielzoekers. Ik ben ervan overtuigd dat voor hen meer kan worden gedaan. Ook het algemeen welzijnswerk kan voor mensen zonder papieren initiatieven ontwikkelen. Zo kan de sector ingaan op de vraag om het eerste onthaal en opvang te organiseren. Ook inzake huisvesting kan er het een en het ander gebeuren, via crisis- en nachtopvang.

Minister Luc Martens : U verwacht twee zaken. Het is niet juist dat het algemeen welzijnswerk zich met onthaal en opvang van mensen zonder papieren kan bezighouden. Het algemeen welzijnswerk kan zich enkel met de opvang van mensen zonder papieren bezighouden. Het onthaal heeft betrekking op nieuwkomers.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik ben van oordeel dat het algemeen welzijnswerk daarin een rol moet spelen en de middelen moet krijgen om dat te doen. Men zou er bijvoorbeeld goed aan doen om een financieringsmechanisme uit te werken voor de opvang van illegalen in onthaalcentra voor thuislozen.

Ik hoop dat u het beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden, en van mensen zonder papieren in het bijzonder, wilt uitdiepen. U hebt daarin een belangrijke rol te vervullen. U kunt de gemeenten natuurlijk niet verplichten om een vergunning af te leveren. U kunt er echter wel bijdragen tot een verbetering van het algemeen klimaat en tot het voeren van een positief opvangbeleid door lokale besturen. Ik denk overigens dat in het decreet over etnisch-culturele minderheden is voorzien dat integratiediensten terzake initiatieven zouden kunnen nemen.

Tijdens de begrotingsbesprekingen kunnen we op dit onderwerp nog dieper ingaan. In afwachting beperk ik me tot enkele vragen. Kunt u het project-

Van Den Heuvel

28 evalueren ? Op welke wijze en via welke acties zult u gestalte geven aan de opties die via dit project zijn genomen ? Wat is de stand van zaken van de uitvoering van dat project ? Welke aanbevelingen van de Senaat zullen worden geïmplementeerd ? Welke gevolgen zullen de bijsturingen van het federaal asielbeleid op het Vlaams beleid hebben ? Ik hoop alvast dat uw antwoorden geruststellend zullen zijn ; we hebben in deze belangrijke aangelegenheid een voorbeeldfunctie te vervullen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het spreekt voor zich dat de analyse van onze fractie haaks staat op deze van de interpellant. Het heeft geen zin om daarover vandaag een polemiek te voeren. De standpunten zijn bekend.

Ik wil hier de minister vooral enkele vragen stellen over zijn initiatief om opvangcentra voor minderjarige vluchtelingen te openen, en over de neerslag daarvan in de krantenberichten van afgelopen vrijdag. Uit het krantenartikel blijkt dat de minister heeft beslist om opvangcentra te openen. Maar in de praktijk zou het initiatief uitgaan van VZW's. Dat zou alvast in Aalst het geval zijn. Die VZW wordt opgericht door een ambtenaar, verbonden aan het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. De activiteiten van die VZW zullen ongetwijfeld worden gesubsidieerd. De indruk ontstaat dus dat de overheid zich niet meer rechtstreeks tot de bevolking durft te wenden, maar zich verbergt achter de façade van een privé-initiatief dat er in werkelijkheid geen is.

Minister Luc Martens : Ons taalgebruik moet toch zindelijk blijven. Werknemers van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding zijn geen ambtenaren. Het gaat om werknemers van een vereniging sui generis. Ze zijn even veel of even weinig ambtenaar als een werknemer van een ziekenhuis of een rusthuis.

De heer Karim Van Overmeire : U hebt ervoor gezorgd dat dit centrum een speciaal statuut heeft gekregen dat nergens thuishoort.

Minister Luc Martens : Vanuit het oogpunt van de sociale zekerheid en ook arbeidsrechtelijk zijn het geen ambtenaren.

De heer Karim Van Overmeire : Ik heb het niet over de arbeidsrechtelijke situatie, maar over de politieke situatie. Het centrum past in geen enkel kader : het valt buiten de controle van het parlement en is van niemand afhankelijk. De kern van mijn opmerking is dat u niet naar de mensen gaat maar werkt via de omweg van VZW's, die ongetwijfeld worden gesubsidieerd.

Volgens de interpellant moet u meewerken aan een klimaat dat die opvang mogelijk maakt. Het toeval wil dat ik zelf op 200 meter afstand woon van de plaats waar dat centrum moet komen. Mijn kinderen lopen school in de instelling die is gehuisvest naast het klooster waar dat centrum zal worden geopend. Als buurtbewoner en als gemeenteraadslid ben ik bijzonder goed geplaatst om te weten wat er leeft bij de mensen. Ik kan u formeel bevestigen dat er geen enkel overleg is geweest tussen de initiatiefnemers en de buurtbewoners of de lokale politici. Niemand is op de hoogte. Er doen geruchten de ronde, maar niemand weet er het fijne van.

U hebt het over de opvang van minderjarige vluchtelingen. Ik vraag me af of die vlag niet teveel ladingen dekt. Iemand die volgens onze normen minderjarig is, is dat niet noodzakelijk ook in zijn eigen land. Ik denk dat er een groot verschil bestaat tussen enerzijds kinderen en weeskinderen en anderzijds personen van 16 of 17 jaar, die in hun eigen land al perfect politieke activiteiten kunnen hebben ontwikkeld.

Mijn laatste vraag betreft de financiële middelen die u daarvoor wenst vrij te maken. Ik hoor bedragen van 100 en 200 miljoen frank vermelden. Graag had ik daarover enige duidelijkheid gehad.

De voorzitter : De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Mevrouw de voorzitter, hier is opnieuw de naam van Semira gevallen. Dat is de laatste tijd gemeengoed geworden. Men heeft het hier echter minder over het feit dat men de netwerken moet aanpakken om al die miserie te voorkomen. Daar schijnt men zich minder van bewust te zijn.

Wat ik nu ga zeggen, zijn niet mijn woorden. Ik zou zoiets niet durven zeggen uit angst de minister kwaad te maken. Het zijn de woorden van minister Luc Van den Bossche. Ik las in De Standaard van 26 november een interview met hem, waarin stond : 'Veel mensen geven hun laatste centen aan zo een netwerk en leren er een verhaaltje dat ze hier komen opdreunen. Kijk maar naar wat ze nu weten

Aers

over Sémira. Het verhaal over een gedwongen huwelijk hebben we laten nakijken in Nigeria. Er is niets van aan. Nu weten we met zekerheid dat haar fameuze nicht, die haar een ticket heeft bezorgd om naar België te komen, hooguit een zeer ver familielid is. Ze was de aangetrouwde nicht van de broer van de vader van Sémira, zeer verre familie dus. Die dame was bovendien in Italië veroordeeld voor drugstrafiek. Ze is getrouwd met iemand die als belangrijk figuur bekend staat in de prostitutie. Dan moet ik er toch geen tekeningetje bij maken over wat er hier met Sémira ging gebeuren.'

De interviewer vraagt dan : 'U bedoelt dat ze bestemd was voor de prostitutie ?'

Hij antwoordt : 'Dit lijkt ons duidelijk. Er bleek een netwerk aan het werk op een vreselijke manier. Dat maakt van het slachtoffer nog meer een slachtoffer. Een pak mensen verdient geld aan die miserie.'

Mevrouw de voorzitter, ik denk dat we alles op alles moeten zetten om die netwerken zo vlug mogelijk aan te pakken, eventueel op Europees niveau.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil met een citaat van Aristoteles beginnen. In deze periode waarin de vluchtelingenproblematiek toch breder bekend raakt, denk ik dat zijn gezegde van toepassing is voor alle collega's. Aristoteles zegt : 'Twijfel is het begin van de wijsheid'. Ik hoor in het betoog van de heer Aers dat de argumenten duidelijk worden, want er is aandacht voor en er kan dieper op worden ingegaan.

De redenen die personen ertoe aanzetten om hun land te verlaten, worden duidelijker en worden beter in beeld gebracht. De inbreuken op de mensenrechten worden vaak aangehaald. Het maakt duidelijk waarom mensen het recht hebben hun levensomstandigheden te verbeteren. Wie kan er beweren dat gewapende conflicten, de economische ongelijkheden tussen noord en zuid, west en oost en de etnische spanningen geen redenen zijn om een land te verlaten ? We hadden daar vroeger een summier beeld van. Nu wordt alles duidelijker. Deze redenen om een land te verlaten komen in meer landen voor dan we vroeger dachten. Ik denk aan de voormalige Sovjet-Unie, Burundi, Rwanda,

Kongo tot en met Algerije, wat niet zo ver is van ons bed, en ex-Joegoslavië, nog dichterbij ons.

Het is duidelijk dat een meer energieke aanpak van de oorzaken van migratie het beste middel is om de migratiestroom onder controle te krijgen. Deze materie is niet de bevoegdheid van de Vlaamse regering, maar vraagt een oplossing die over grenzen en continenten heen gaat.

We worden geconfronteerd met een groot aantal ongegronde asielaanvragen. De procedureproblemen die daarmee gepaard gaan en de moeilijkheden in het onderzoek zijn toch duidelijker geworden de afgelopen maanden. Ik wil me niet mengen in een federale aangelegenheid. Wij zijn bevoegd voor de opvangprocedure. Het beslissingsproces heeft op federaal niveau een diepgaand onderzoek nodig.

Ten slotte, mijnheer de minister, wil ik een aantal vragen stellen. Eerst wil ik echter tegen een collega zeggen dat, als we het hebben over minderjarige asielzoekers, het gaat om niet-begeleide minderjarige asielzoekers. Dat is een groot verschil. Voor deze minderjarigen is er in deze commissie de laatste maanden vaak aandacht gevraagd.

Mijnheer de minister, ik wil refereren aan het kindeffectrapport, meer bepaald aan het luik over de rapportage inzake het nakomen van de kinderrechten in de landen waar de Vlaamse Gemeenschap akkoorden mee heeft ondertekend. Kunnen er verbanden worden gelegd tussen een steeds grotere groep niet-begeleide minderjarigen en de niet-naleving van de kinderrechten in bepaalde regio's ? Hebt u daar een antwoord op ?

Onze fractie vindt de evolutie zeer positief en apprecieert uw zorg voor de opvang voor de niet-begeleide minderjarigen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de laatste tijd zijn er een aantal feiten gebeurd. Sémira is belangrijk geweest voor deze verandering, en dat geldt eveneens voor het kerkasiel en het heropstarten van de welzijnsacties. Vorige week ben ik gaan luisteren naar de heer Johnny De Mot. Hij brengt schrijnende verhalen over mensen zonder papieren en hun concrete problemen. Hij praat over hun machteloosheid omdat ze zonder de nodige papieren niet kunnen worden opgenomen in een zie-

Van Cleuvenbergen

kenhuis of worden begraven in een kerk. Zoiets is spijtig.

Binnen een aantal jaren zullen we dit wellicht belangrijke dagen noemen, die een ommekeer hebben teweeggebracht. Zo denken de meesten erover. Beleidsmatig zijn er de laatste jaren ook een aantal stappen gezet. Ik denk aan de discussie die we in deze commissie hebben gevoerd rond het decreet etnisch-culturele minderheden. We hebben ons op de rand van onze bevoegdheid bevonden om een goed onthaal en een goede opvang uit te werken. Ook dat zijn belangrijke feiten.

Mijnheer de minister, u hebt een grote bevoegdheid in deze materie. U bent verantwoordelijk voor het migrantenbeleid. U kunt worden gesteund door de minister voor Gelijke Kansen, die ook specifieke aspecten van deze zaak onder haar hoede heeft. U bent tevens minister van de vrijwilligers. De vrijwilligers spelen in deze problematiek een grote rol, die wij ondersteunen. In het algemeen welzijn zijn er al een aantal aanzetten gegeven, bijvoorbeeld in verband met de vrouwenhandel. Het was een opdracht voor een aantal welzijnscentra om een cel op te richten die de vrouwenhandel kan opvolgen.

Er is dus heel wat voorradig. De publieke opinie is wakker geschud en durft zeggen wat velen van ons lange tijd hebben gezwegen. Mijnheer de minister, is het niet aan de Vlaamse regering om concrete stappen te zetten voor een samenwerkingsakkoord? We bespreken straks het samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg. Dit akkoord is uitgegaan van de federale regering en wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen. Kunnen wij in dit geval niet zelf het initiatief nemen ten aanzien van de federale regering? Gezien onze ervaring dat anders heel de discussie van vooraf aan moet worden overgedaan, vraag ik dat de regering op korte termijn een aantal heel concrete stappen zet.

Ik vraag ook aandacht voor de zorg om de gemeenten. Ik ben blij dat de pers vorige week vooral positieve voorbeelden aanhaalde. Ik las een artikel over Lint en de reactie van de burgemeester en de inwoners. Ik denk ook aan de reacties van de buurtbewoners op het opvangcentrum van Overpelt. Er werd gezegd dat er ook in Sint-Truiden een opvangcentrum zou komen. Ik meen dat het over een centrum gaat voor legale asielzoekers, maar ik vind het een goed voorbeeld van een gemeente die wordt geconfronteerd met de hartverscheurende

vraag welke houding tegen zo een centrum moet worden aangenomen. De politici ter plaatse hebben er verschillende meningen over.

Mevrouw Heeren is met een bus naar Lint getrokken om er de situatie te bekijken. Het bezoek heeft heel wat mensen aan het denken gezet. We moeten bereid zijn om dergelijke positieve voorbeelden te geven. Ik hoop dat Aalst eveneens zo een voorbeeld wordt waardoor mensen worden gemotiveerd. Ik hoop ook dat de stad Aalst erin slaagt om de buurtbewoners bij de zaak te betrekken, want dat is essentieel.

Mijnheer de minister, ik pleit ervoor dat de beleidvoerders meer van die voorbeelden stellen, zodat het samenwerkingsakkoord kan worden gesloten. Volgens mij is de tijd er rijp voor.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mevrouw de voorzitter, ik heb een heel korte vraag. We hebben ongeveer een half jaar geleden de discussie gevoerd over het decreet over etnisch-culturele minderheden. Het is een goede zaak dat een en ander nu in de praktijk zal worden gebracht.

In verband met de woorden van de heer Van Overmeire, wil ik opmerken dat we de menslievendheid van de collega's van het Vlaams Blok kennen.

De heer Felix Strackx : U zou ervan opkijken.

De heer Karim Van Overmeire : Mevrouw Lindekens, dat is uw politieke stelling.

De voorzitter : Mijnheer Van Overmeire, mevrouw Lindekens heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Is dat zo, mevrouw de voorzitter? Als iemand wordt aangevallen, dan mag hij het woord toch nemen.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer Van Overmeire, ik zei dat ik uw menslievendheid ken. Ik geloof niet dat ik daarmee iets verkeerd heb gezegd.

Aan opmerkingen over de plaats van een opvangcentrum, kan men horen dat mensen dikwijls wel sympathiseren met vluchtelingen – ik heb het nu niet over u, mijnheer Van Overmeire -, maar dat ze niet willen dat er een centrum naast hun eigen deur komt. Mijnheer de minister, ik denk dat u best een opvangcentra op de maan zou creëren, maar dat is

Lindekens

wellicht niet mogelijk. In Kapellen heb ik een prachtig voorbeeld gezien. Toen het asielzoekerscentrum er kwam, hadden heel wat buurtbewoners er problemen mee. Ze plaatsen zwarte vlaggen in hun tuin en zo meer. De situatie is nu volledig omgeslagen. Het centrum kan rekenen op heel veel sympathie. Ik wil hier enkel mee zeggen dat de mensen dikwijls een idee of een beeld hebben dat heel snel kan veranderen.

Mijnheer de minister, ik heb één vraag voor u. Tijdens de discussie over het decreet over de etnisch-culturele minderheden hebben we gepleit voor een opvangcentrum voor niet-begeleide minderjarigen. Ik heb gelezen dat u zo een centrum zal oprichten en ben daar heel blij mee. Hoe ziet u de invulling van het welzijnsaspect voor wat de kindgerichte opvang, onderwijs en vrije tijd betreft? Wat met de problemen in verband met de hereniging met de ouders? Kunt u ons daar een beetje meer uitleg over geven?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mevrouw Van Den Heuvel, ik ben niet blind voor uw positieve toon, maar ik wil u erop wijzen dat de begrippen in hun zuivere betekenis moeten worden gehanteerd. De interpellatie behandelt mensen zonder papieren. Het is duidelijk dat deze problematiek niet losstaat van andere, verwante thema's, maar we mogen ze niet vermengen. Het is niet omdat de thema's met elkaar verwant zijn, dat ze niet kunnen worden onderscheiden.

Er zijn mensen die naar hier komen en moeten worden onthaald, en er zijn personen voor wie meteen na het onthaal duidelijk is dat ze hier kunnen blijven in het kader van de gezinshereniging. In deze gevallen is er sprake van emancipatiebeleid. Aan de andere kant zijn er mensen die niet over een legale basis beschikken om hier te verblijven, maar die we toch trachten op te vangen. Er zijn heel wat doelgroepen betrokken waarvoor we verschillende acties ondernemen binnen de Europese en federale bepalingen.

Ik moet deze bepalingen respecteren. De illegalen zijn hier niet legaal en moeten in die zin worden benaderd. Hun statuut bepaalt de marge waarbinnen de Vlaamse overheid acties kan ondernemen. Als iemands papieren niet in orde zijn, dan moet ik hem ook als illegaal behandelen. Dit punt moet ik aanvaarden. Mijn persoonlijke overweging van het

algemene beleid is een andere zaak. Ik moet hoe dan ook de bestaande wetgeving respecteren.

Mevrouw Van Den Heuvel, ik wijs u op deze drie zaken omdat ik het gevoel heb dat u ze een beetje door elkaar haalt. U had het ook over het rapport van 1997. We zijn ondertussen bijna eind 1998, en in de loop van dit jaar is heel veel gebeurd. U kunt dit opmaken uit de diverse vragen om uitleg, interpellaties en schriftelijke vragen die werden gesteld, en uit de bespreking en controle van de begroting. Op heel veel momenten hebben we uitleg verschaft over de stappen die we zouden zetten.

We hebben ook heel wat gerealiseerd. Zo heeft de Vlaamse regering op 14 juli 1998 een aantal beslissingen getroffen in verband met de doelgroepbepaling, de projectomschrijvingen en de omkaderende maatregelen van het onthaalbeleid voor nieuwkomers. We hebben in de begroting 15 miljoen frank extra ingeschreven naast de reguliere middelen die reeds bestaan voor het OSP en de basisedicatie. Een belangrijk deel van dit geld wordt reeds besteed aan de nieuwkomers.

In verband met de tewerkstelling werd door de regering en de sociale partners een Vesoc-akkoord afgesloten in juli 1998. De aandacht ging daarbij uit naar de tewerkstelling van de doelgroepen waarvoor we iets kunnen ondernemen binnen het wettelijk kader. De vereiste is dat de mensen legaal zijn, want voor illegalen kunnen we in dit verband niets doen.

Ik wil u er ook aan herinneren dat minister Kelchtermans op een interpellatie daaromtrent heeft geantwoord. Wij hebben daarna het gesprek voortgezet, want het beleid wordt uitgevoerd binnen de subregionale tewerkstellingscomités. Daarbinnen worden een 70-tal bedrijven aangezet om specifieke acties te ondernemen met het oog op meer tewerkstelling, meer vorming en opleiding, en het tegengaan van racisme. Ik denk ook aan de OCIV-brochure. Die werd opgesteld dankzij een niet-gereguleerde subsidie van het departement. Ik zou u nog een hele reeks voorbeelden kunnen geven. Ik ben ook bereid om op een systematische wijze alles te overlopen en de balans op te maken. We proberen immers niet enkel om voldoende aanzetten te geven, maar ook om het beleid verder te zetten.

Mevrouw Van Den Heuvel, er zal steeds een meningsverschil tussen ons blijven bestaan, niet over de inhoud, maar omdat ik niet sneller kan werken daar ik over onvoldoende middelen be-

Martens

schik. Uw positie laat u toe om meer van mij te vragen.

Ik schakel even over naar de heel specifieke vragen van de heer Van Overmeire. Zonder enig leedvermaak, verklaar ik dat ik blij ben dat het asielcentrum in uw buurt komt. (*Opmerkingen van de heer Karim Van Overmeire*)

Ik wist dit immers helemaal niet. Ik bedoel dit niet cynisch. Ik vind het positief omdat ik aanneem dat u als intellectueel en man van deze tijd, openstaat voor elke ontmoeting, elk gesprek en elke confrontatie. U krijgt de unieke kans om jonge mensen te ontmoeten die op een moeilijke manier hun leven leiden. U krijgt niet enkel de kans om hen te ontmoeten, u zult zich ook voor hen kunnen inzetten. Een dergelijk initiatief wordt immers niet alleen door professionelen geschraagd, want de samenwerking met de buurt en met vrijwilligers is noodzakelijk.

De heer Karim Van Overmeire : Ik zal nog geloven dat u het centrum daar voor mij wilt inplanten.

Minister Luc Martens : Nadat ik heb gehoord dat u daar in de buurt woont, heb ik natuurlijk een bijkomend argument. Dit laatste was wel cynisch bedoeld, maar ik meende wat ik hiervoor heb gezegd. De beste manier om een dergelijk project te doen mislukken, is het vergiftigen van een omgeving door het creëren van een slechte sfeer. Een goede manier van werken, houdt in dat men zichzelf eerst overtreft, waardoor men zichzelf terugvindt in iets. Pas dan kan men zich voor de zaak engageren. In die zin – en ik herhaal dat ik dit niet op een cynische manier zeg – komt het misschien goed uit. U zult kunnen toekijken en zich afvragen hoe u er op een positieve manier kunt voor zorgen dat het lukt. U vraagt – en ook dat bedoel ik niet cynisch – terecht dat u ook in uw menselijkheid zou worden erkend. Dit is een goede manier om die te laten blijken. Hier bevindt zich een schitterende uitdaging voor u.

U heeft tevens enkele specifieke vragen gesteld. Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding bestond reeds voor ik minister werd. Het is een vereniging wier bestaan trouwens niet aan de Vlaamse overheid is ontsproten. Het gaat hier om een federaal initiatief, wat niet inhoudt dat het voor ons geen interessante partner is, net zoals we al met een hele reeks verenigingen samenwerken.

We kunnen enkel toejuichen dat de mensen die hier werken hun baan niet zien als een nine-to-five-betrekking. Integendeel, in de ervaring die ze opdoen, vinden ze een uitdaging om zich ook in de privé-sfeer verder te engageren en waar te maken. Het gaat vermoedelijk om een werknemer die hieraan denkt, wellicht met een aantal bondgenoten. Dit is niet het werk van de minister. Ik stel enkel vast dat er particuliere krachten in de samenleving zijn die zich willen waarmaken ten aanzien van een behoefte die de overheid mee definieert en waarvoor ze middelen vrijmaakt. Deze mensen maken daarvan een doel, brengen daarvoor andere mensen samen, zetten daarvoor een kleine VZW op, vinden daarvoor huisvesting en kloppen ook bij de overheid aan.

Die overheid zal zijn middelen uiteraard niet willekeurig ter beschikking stellen. Wij moeten nu het dossier onderzoeken, binnen het kader van de bijzondere jeugdbijstand, waardoor een dergelijk initiatief kan worden gehonoreerd. Dat initiatief zal zich tevens kwantitatief en kwalitatief moeten conformeren aan de eisen die in die regelgeving zijn aangegeven. Het gaat hier dus om mensen die overwegen een dergelijk project in te dienen. Daarentoent is evenwel nog geen beslissing genomen.

Ik stel duidelijk dat ik opensta voor dergelijke initiatieven. Deze mensen zijn in feite interessante bondgenoten. Ze helpen mij eigenlijk mijn verantwoordelijkheid op het terrein op een goede manier in te vullen. Wij moeten de nodige middelen vrijmaken en het reglementair kader aanbieden. We doen dit ook. Er is aan de betoelaging van de bijzondere jeugdzorg een bijkomend bedrag van 100 miljoen frank toegevoegd, bovenop de 95 miljoen frank die voor 1999 zijn vrijgemaakt voor de social profit.

Dit ligt in het verlengde van andere gesprekken die hier in de commissie gevoerd zijn. Een aantal commissieleden, niet in het minst mevrouw Lindekens, mevrouw Avontroodt en mevrouw Van Den Heuvel, hebben toen meer aandacht gevraagd voor de bijzondere jeugdzorg in het Antwerpse. Wij hebben ons toen ook vragen gesteld over de gemeenschapsinstellingen en over hun overbevraging.

De misdaad dat men hier is zonder de juiste papieren, is blijkbaar de grond van de beslissing van een parketmagistraat of een jeugdrechter om een jongere in zo een instelling te plaatsen. Wij denken niet dat het hier om criminaliteit gaat, wel om een ernstige fout. Deze is evenwel niet van die aard dat de samenleving er ten allen prijze en a priori tegen

Martens

moet worden beschermd. Vaak kan men voor die jonge mensen een andere weg vinden en die moet hoe dan ook worden gevonden. Wij moeten ze opvangen volgens het internationaal recht. Wij moeten ze vaak ook beschouwen als meerderjarig.

Mensen uit andere landen dient men te behandelen op dezelfde basis als de onderhorigen van het eigen land. U kunt met andere woorden niet zeggen dat iemand in zijn land meerderjarig wordt op een andere leeftijd dan bij ons en hem vervolgens pakken op de ginds gehanteerde leeftijd. Er zijn internationale akkoorden over het verkeer van personen over de grenzen heen. De afspraken die hieraan worden gekoppeld gaan zowel over de geldigheid van een rijbewijs als over de definitie van het begrip meerderjarigheid. Dit is niet enkel bij ons het geval, dit geldt ook voor onze buurlanden. Het is niet omdat men hier 120 kilometer per uur mag rijden, dat dit in de Verenigde Staten ook mag. Daar is de grens gesteld op 90 kilometer per uur. Men kan niet beweren dat men ginds beoordeeld wil worden op basis van het gedrag dat men in Europa mag vertonen.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de minister, mijn vraag ging over iets heel anders. Ik vroeg namelijk of men geen onderscheid moet maken tussen enerzijds kinderen van acht tot elf jaar oud en anderzijds de groep van zestien- of zeventienjarigen, die misschien wel al betrokken waren in politieke activiteit en dus op een heel andere manier moeten worden benaderd.

Minister Luc Martens : Dat doen we ook. Als er op het federale niveau een beoordeling komt van het behandelde dossier van de betrokkene zullen deze elementen zeker in overweging worden genomen. Aan de andere kant moet de pedagogische benadering waar mevrouw Lindekens om vraagt, bij kinderen van zeven jaar duidelijk anders zijn dan bij jonge mensen van zeventien jaar. Een dergelijk doorgangshuis is geen internaat waar men deze jonge mensen als in een gesloten centrum samenbrengt. Het is net een plaats waar ze terechtkunnen en elementaire kennis van taal en maatschappelijke vaardigheden verwerven. Daarna kunnen ze hier – naar we hopen – in elk geval blijven : ofwel in andere instellingen van bijzondere jeugdzorg, maar dan niet de gemeenschapsinstellingen met een gesloten kader, ofwel in pleeggezinnen of een vorm van zelfstandig wonen. Dat zou dan op zijn minst zo lang moeten duren als wij ze hier moeten laten blijven.

Ofwel worden ze achteraf erkend als asielzoeker en kunnen ze hier blijven, ofwel worden ze niet erkend en moeten wij ze, als ze nog minderjarig zijn, minstens tot achttien jaar in het land houden. Dit betekent dat we in dat geval de plicht hebben om ze hier tot die leeftijd in de beste omstandigheden te laten verblijven. Men gaat dan best positief met hen om. Men moet ze leiden naar onderwijsmogelijkheden, naar vormingsmogelijkheden, naar vrije tijd en ontspanning.

Ik zal dat pedagogisch project niet zelf invullen, maar we verwachten wel, mevrouw Lindekens, dat de bedoelde instelling zo een project in gedachten heeft. Dit zal ook moeten blijken uit het dossier, dat trouwens tot op heden nog niet is ingediend, maar waarover wel gesprekken hebben plaatsgevonden. Begin december zal de VZW een dossier indienen, waarbij ze zich in hoofdzaak richt tot mensen jonger dan achttien jaar en speciale aandacht uitgaat naar degenen onder de zestien, net omdat die jongeren ook het meest nood hebben aan residentiële opvang.

Ik heb daarnet ook geantwoord op de vraag naar de financiële middelen. Deze zitten vervat in die 100 miljoen frank. Dat geld is niet enkel daarvoor bedoeld, maar ook voor de crisisopvang. Nu en dan belanden sommige jongeren in crisissituaties. Ze worden al te snel doorverwezen en geplaatst, terwijl het vaak belangrijk is om ze een korte tijd te kunnen opvangen om hen wat stoom te laten afblazen. Daarna moet objectief worden geoordeeld of ze misschien toch terug kunnen naar hun oorspronkelijk gezin, of dat ze een andere oriëntatie moeten krijgen waaruit ze verder hun ontplooiing kunnen vinden. Zoals gezegd zal ook deze crisisopvang met die 100 miljoen frank moeten worden gefinancierd. De exacte verdeling moet nog worden berekend.

Welke omkadering is nodig om goed te functioneren ? Welke werkingskosten zijn hieraan verbonden ? Deze vragen kunnen nu nog niet zomaar worden beantwoord. We werken voor een deel experimenteel. We missen de ervaring om uit het verleden te kunnen putten, maar hopen dat deze of andere initiatiefnemers zich zullen aanmelden en we zo op de specifieke problemen van toch wel een 150 jonge mensen die per jaar aangetroffen worden, een adequater antwoord kunnen bieden dan tot op heden.

Het gaat in dit geval over opvang. Vermits deze opvang soms verscheidene jaren in beslag kan nemen, zal hij een ander karakter hebben bij volwassenen. Het wettelijk principe is dat bij volwassenen de

Martens

periode van de illegaliteit zo kort mogelijk wordt gehouden, terwijl deze voor een minderjarige op zijn minst tot zijn achttiende verjaardag loopt. Opvang heeft een ander karakter als hij vier jaar duurt. Daar moet je iets actief mee doen, en zelfs als de betrokkene terug zou moeten naar zijn land van herkomst, hopen we dat hij terug kan met een meerwaarde, waardoor hij ginds maatschappelijk beter zijn plaats en zijn kracht kan ontwikkelen.

Het algemeen beleid voor mensen zonder wettig verblijfsstatuut wordt onderzocht in een ambtelijke werkgroep. Daarop is onder meer aangedrongen door de OCMW's, die vaak onzeker waren over wat ze mochten doen en zich uiteraard ook niet graag in de illegaliteit bewegen. De vraag hoe men invulling moet geven aan het recht op dringende medische hulp speelde hierbij ook een rol. Hoe moet men het recht op medische hulp vorm geven? Er is ondertussen rechtspraak totstandgekomen waaruit blijkt dat dit niet in al te enge zin mag gebeuren. Volgens bestaande, internationale afspraken moet onder dringende medische hulp worden verstaan dat mensen het recht hebben op hulp die hen toestaat om op een gezonde wijze te leven. Het gaat dus om meer dan om het voorkomen van de dood. Men moet dat recht positief benaderen.

Om op dat soort van vragen antwoorden te geven, is die werkgroep ontstaan. Daarin zetelen mensen van de administratie, van categoriale centra, van de VVSG en van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding.

Welke thema's bespreekt deze werkgroep? Men heeft het over de OCMW's en het recht op dringende medische hulpverlening; over het recht op onderwijs voor minderjarigen; over de opvang en begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen; over de huisvestingsproblematiek en de toegang tot sociale huisvesting; en over de opvang in het kader van het algemeen welzijns-werk. Deze vijf thema's zijn er aan de orde van de dag.

Het eerste thema is de dienstverlening van OCMW's en het recht op dringende medische hulp. Eind 1996 ontvingen we de eerste signalen over problemen in dat verband. Daarover is overlegd met het kabinet van staatssecretaris Peeters. We werkten aan een ontwerp van omzendbrief over het recht op dringende medische hulp. We vonden echter dat we niets definitiefs konden ondernemen alvorens de Senaatscommissie haar

conclusies had neergelegd. Vandaag moeten we die conclusies dus bestuderen en daar gevolg aan geven.

Het tweede thema is het recht op onderwijs voor minderjarigen zonder wettelijk verblijf. Het recht op onderwijs is absoluut. Oud-minister Van den Bossche heeft dat overigens herhaaldelijk bevestigd. Niet alle schooldirecties weten dat. Daarom heeft de werkgroep ten behoeve van het departement Onderwijs een omzendbrief uitgewerkt. Daarin worden elementen behandeld zoals het principe van het recht op onderwijs. Scholen kunnen kinderen zonder wettig verblijf inschrijven, ook als er geen officiële documenten ter identificatie van de leerling beschikbaar zijn. Ze kunnen die kinderen als regelmatige leerlingen inschrijven. Dat is belangrijk voor hun financiering. Het feit dat een leerling geen geldige verblijfspapieren heeft, is ook geen reden om hem een diploma te weigeren. Scholen ontvangen subsidies voor deze kinderen en zijn voor hen verzekerd. Dat alles bestaat reeds, en zal nu via een omzendbrief nog eens onder de aandacht worden gebracht.

Over de opvang en begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen is reeds het een en het ander gezegd. Ik wil toch nog even herhalen wat ik daarover aan mevrouw Becq heb gezegd. Er zijn problemen met de voogdij-instantie en het verblijfsstatuut. Dat moet worden opgelost. We werken aan de totstandkoming van een aanspreekpunt. Dat gebeurt moeizaam, ten gevolge van personeelsgebrek. Ons personeel heeft veel opdrachten. Om het personeelsbestand uit te breiden, moet men een lange procedure volgen die wel anderhalf jaar kan duren.

We moeten daartoe een personeelsplan en een procesimplementatieplan maken. Het gaat om de zogenaamde PEP's en PIP's. Het duurt lang voor dat is gerealiseerd. Pas op dat ogenblik kan men aanwerven. Het kan gemakkelijk twee jaar duren alvorens een nieuw personeelslid in dienst treedt. Ik moet die spelregels respecteren, ook al zou ik het liever anders zien. We kunnen werkingsmiddelen niet sneller omzetten in personeelsmiddelen. Zo een overdracht moet eerst in de schoot van de regering worden besproken en goedgekeurd, op basis van die PIP's en die PEP's.

We hebben de federale minister van Binnenlandse Zaken reeds op deze problematiek gewezen. Het verheugt ons dat hij in zijn nota van 4 oktober de aanstelling van een centraal verantwoordelijke in het vooruitzicht stelt, die de situatie van alle minderjarigen op de voet zal volgen. Dat is een stap in

Martens

de richting van wat we met deze voorgedij beogen, maar dit volstaat echter niet.

Ik kan niet voldoende benadrukken dat met Binnenlandse Zaken is overeengekomen om deze minderjarigen een verblijfsstatuut te geven van zodra de jeugdrechter of een comité verblijfsdocumenten aanvragen. Die aanvraag gebeurt echter niet altijd. Ook alle andere hulpverlenende instanties zouden dat moeten kunnen. Het eerste contact met zo een niet-begeleide minderjarige gebeurt immers niet altijd via een jeugdrechter of een comité. Zodra het verblijfsstatuut is verworven en men een bewijs bezit van de inschrijving in het vreemdelingenregister, kan het OCMW de toestand van de minderjarige regelen.

Dat is belangrijk voor zijn recht op kinderbijslag en zijn recht op sociale zekerheid in het algemeen. Vele privaatrechtelijke instellingen vragen dat men die rechten heeft verworven, omdat dit van belang is voor hun financiering. Zo een verblijfsstatuut is dus belangrijk. We hebben dat echter niet in de hand. We stellen dat ter discussie, dringen daar op aan, en maken daar afspraken over.

Ik ben in dat verband niet ongevoelig voor de suggestie van mevrouw Van Cleuvenbergen. Misschien moeten we eens een inventaris opstellen van alle aspecten waarover we zeggenschap hebben. En misschien moeten we, naar analogie van wat er gebeurt met de slachtofferhulp en de begeleiding van seksuele delinquenten, een globaal samenwerkingsakkoord nastreven.

De huisvestingsproblematiek kan in theorie misschien wel gemakkelijk worden opgelost, maar in de praktijk is dat minder het geval. Vele huisvestingsmaatschappijen kampen met wachtlijsten. Er bestaat dus een spanningsveld tussen het recht op wonen en de juridische interpretatie van de toelatingsvoorwaarden tot de sociale huisvesting. De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij probeert deze interpretatie nu reeds zo ruim mogelijk op te vatten.

Zodra er sprake is van een legaal verblijf, hoe kort dat ook is, komt de persoon in aanmerking voor een sociale woning. Hij kan er dan blijven wonen – ook als hij zijn verblijfsrecht verliest. Illegale kandidaat-huurders worden geweigerd. In de schoot van de werkgroep wordt daarover overlegd tussen de Vlaamse huisvestingsmaatschappijen en het kabinet van de minister die bevoegd is voor de

huisvesting. Men gaat na hoe men mensen zonder papieren kan helpen.

Het probleem van de opvang in het kader van het algemeen welzijnswerk stelt zich het scherpst in Brussel. U weet dat we reeds herhaaldelijk steun hebben geven aan het opvangcentrum San Damiano in de vorm van een niet-gereguleerde toelage. Men verricht daar zeer moedig werk in zeer moeilijke omstandigheden. Bij het zien van die moed voelt een mens zich onwennig. Men brengt er heel veel moed op voor mensen die de politie daar dumpen omdat ze er zelf geen weg meer mee weet ; niet omdat ze zich slecht gedragen, maar omdat ze ten einde raad zijn. Dat is een groot probleem, waarvoor we sinds 1998 een structurele oplossing zoeken.

We willen dat doen door een samenwerking tot stand te brengen. We willen vragen aan een partner in Brussel om vanuit het algemeen welzijnswerk samen te werken met San Damiano. Onze subsidies worden ook beduidend verhoogd. Wij voorzien 2,4 miljoen frank per jaar. Dit bedrag wordt toegewezen aan één van de twee erkende centra in Brussel, in de mate dat ze samenwerken met San Damiano. Het is een stap vooruit. Er is een evolutie van een betaling op jaarbasis naar een structurele oplossing en van een geïsoleerde benadering naar de inkadering in een brede bedding.

Het debat in de Senaat proberen we met de grootste aandacht te volgen.

Mijnheer Aers, u verwijst naar netwerken. Ik ben het met u eens dat er een probleem rijst. Als Vlaams minister heb ik dit niet in handen. Ik ben geen minister van Binnenlandse Zaken, Justitie of Buitenlandse Zaken. Dat zijn de eerste drie personen die terzake actie kunnen voeren en dat wellicht ook wel doen.

Ik kan mijn zorg uiten, maar we moeten goed beseffen dat het bestaan van netwerken niet betekent dat er geen andere mensen uit een objectieve nood naar hier komen. Niet iedereen komt hier via netwerken en wie hier wel via een netwerk terechtkomt, is meestal zelf het slachtoffer ervan en is daarom zelf niet malafide. Er zal natuurlijk criminaliteit zijn, maar laat me daar geen oordeel over vellen. Ik heb daar geen greep op. Een oordeel kan worden geveld dossier per dossier. We moeten opletten voor veralgemenende uitspraken.

Mevrouw Avontrodt, u vraagt naar het internationale kader. U vraagt hoe het zit met de verslaggeving in verband met de eerbiediging van kinder-

Martens

rechten ten aanzien van de landen waarmee de Vlaamse Gemeenschap een samenwerkingsakkoord heeft. De Vlaamse regering moet jaarlijks voor 31 maart het schriftelijk verslag aan het Vlaams Parlement voorleggen. Ik neem aan dat dat ook zo zal gebeuren.

De minister-president doet de coördinatie. Hij geeft de zaak bevoegdheid. We moeten hem aansporen zoals hij ons moet aansporen. De minister-president geeft de administratie Buitenlands Beleid de opdracht om de nodige gegevens samen te brengen. U vraagt om het werk verder te zetten. U vraagt ook of er aanduidingen zijn. Ik kan u niet antwoorden hoe ver men staat, hoe zo iets technisch wordt opgevolgd in het departement. Bestaat er een systematiek ? Dat weet ik niet. Ik weet alleen dat ik als minister de vervaldata die in het decreet zijn ingeschreven, probeer te respecteren. Ik probeer mijn collega's een beetje op te jagen als het moet.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn evaluatie van wat er tot nu toe is gebeurd, hebt u nogal negatief beoordeeld. U bevestigt wel wat ik al zei.

U hebt de vijf thema's die ik noemde in verband met onthaalbeleid voor mensen zonder papieren overlopen. We kunnen vaststellen dat er pogingen worden gedaan en dat er hard wordt gewerkt om een aantal zaken in beweging te zetten. We stellen echter ook vast dat er nog veel meer moet gebeuren. De hele zaak is in de steigers gezet maar het grootste gedeelte moet nog gebeuren. Ik probeer me genuanceerd uit te drukken.

Een en ander moet nog operationeel worden. Ik heb u bij de bespreking van het decreet over de etnisch-culturele minderheden altijd gesteund, in die zin dat het strategisch plan de inhoudelijke uitwerking is van het beleid. Ik weet ook dat enkel de krachtlijnen van het strategisch plan zijn vastgelegd. De projecten zijn aan de bevoegde departementen overhandigd ter uitvoering.

Ik word bang als ik zie hoe traag dit gaat. Ik vraag me af of het een positieve keuze is van deze regering om het strategisch plan ten uitvoer te brengen binnen de vooropgestelde termijn. Mijn vrees wordt bevestigd : dit is geen prioritair thema voor

deze regering. Ik praat niet over u persoonlijk, mijnheer de minister, maar over de hele regering.

U zegt herhaaldelijk : 'Ik heb niet meer middelen.' U zou ook kunnen zeggen : 'Ik krijg niet meer middelen' of 'Ik wil er niet voor gaan'.

Minister Luc Martens : Ja, ik ga er zeker voor. Ik vecht ervoor.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wik mijn woorden. Ik ben een beetje bang dat het strategisch plan een mooi plan is, maar dat het bij een plan blijft.

Ik ben het met u eens als u de jongeren onder 18 jaar iets wil bieden. Er moet een project worden uitgewerkt zodat ze sterker uit de doorgangstehuizen komen dan ze er in gaan. Ik vind dat absoluut noodzakelijk, maar ik heb moeite met het feit dat de grens wordt gesteld op 18 jaar.

Minister Luc Martens : Dat heeft te maken met het feit dat de internationale wetgeving voorschrijft dat we op dat moment van de meerderjarigheid onze wet kunnen laten spreken. Iemand die ouder is dan 18 kan worden aangesproken als hij geen legale basis heeft om hier te zijn. Dat heb ik niet in de hand. Dat is op federaal niveau beslist. Op dat ogenblik sta ik buiten spel en moet ik uitvoeren.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : U moet inderdaad rekening houden met de bevoegdheidsverdeling, maar ik heb het gevoel dat u en de Vlaamse regering de eigen bevoegdheden niet maximaal invult en dat ook niet wenst. Hier wordt geen bevoegdheidsconflict ingeroepen, terwijl dat op andere terreinen wel gebeurt.

Minister Luc Martens : Mevrouw Van Den Heuvel, er zijn zaken die betwistbaar zijn, maar de wet schrijft ondubbelzinnig voor dat we verplicht zijn om jongeren tot 18 jaar in ons land te houden. Eens ze ouder zijn dan 18 is het een federale verplichting om hen uit het land te zetten. Als ik dat niet doe, dan ga ik in de illegaliteit. U mag dat niet verwachten. Ik heb trouw gezworen aan de Grondwet en wil dat ook zo houden.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik heb het niet alleen daarover. Ik praat over het hele beleid in verband met deze groep. Ik blijf voor een stuk op mijn honger, hoewel ik zie dat er werk van wordt gemaakt.

Daarnet zei u een tikkeltje denigrerend dat ik het nog over het jaarrapport 1997 had. Inderdaad, maar als ik daarin lees hoe ver men toen stond en

Van Den Heuvel

dit vergelijk met uw verhaal over hoe ver men eind 1998 staat, zie ik maar weinig verschil, tenzij misschien op het vlak van de begeleiding van de niet-begeleide minderjarigen. Op dat vlak is er mogelijk inderdaad een lichte vooruitgang geboekt, maar elders beslist niet. Het is bij mooie intenties gebleven en dat vind ik bijzonder teleurstellend.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, ik heb aandachtig naar uw antwoord geluisterd en me daarbij de bedenking gemaakt dat u de ideale scenarioschrijver zou zijn voor kerstfilms van Walt Disney. U geeft immers duidelijk blijk van een grote voorliefde voor een zekere romantiek in uw verhalen.

Toen u het over huisvesting had, hebt u gezegd dat wie legaal in het land is, een sociale woning kan krijgen. Heb ik ook goed begrepen dat iemand van wie de verblijfsvergunning is vervallen, daar dan toch mag blijven wonen ? Moet ik daaruit afleiden dat een asielaanvrager die een sociale woning ter beschikking krijgt, na verloop van tijd, namelijk wanneer zijn asielaanvraag uiteindelijk wordt geweigerd en hij het bevel krijgt het land te verlaten, toch in die sociale woning mag blijven ?

Minister Luc Martens : Dan moet de vreemdelingenpolitie optreden. Dit is niet de taak van de huisvestingsmaatschappij.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, ik zou graag even reageren op het concretiseren van de omzendbrief aan de scholen. Een informatiebeleid is best zo transparant en geloofwaardig mogelijk. Daarom moet zowel het goede als het slechte aanvaardbaarder worden gemaakt. Ik pleit ervoor om de omzendbrief die specifiek tot de jongeren is gericht, ook te verspreiden op andere plaatsen dan enkel in de scholen. Ik denk hierbij aan de JAC's en andere plaatsen waar jongeren spontaan komen aankloppen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Strackx, Aers en Van Overmeire en door mevrouw Van Den Heuvel en mevrouw Van Cleuvenbergen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk

om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over de invoering van de kindeffectrapportage

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Den Heuvel tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn over de invoering van de kindeffectrapportage.

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik denk dat het niet steeds even leuk is om coördinerend minister te zijn. We hadden het net over de migranten en minderheden, maar ook het beleid inzake kinderen behoort tot uw coördinerende taken.

Het beleidsplan tot realisatie van de kindeffectrapportage en tot toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind, werd in deze commissie nog niet besproken. Mevrouw de voorzitter, het is misschien een goed idee om dit onderwerp eens op de agenda te plaatsen.

De voorzitter : Het komt voor op de lijst van interessante zaken die we nog moeten bespreken.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik loop dan al een beetje vooruit. Het beleidsplan beschrijft de trapsgewijze invoering van het kindeffectrapport in de diverse bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering moet tegen 15 juli 1998 bepalen voor welke domeinen of gedeelten ervan de bepalingen van het rapport zullen gelden. Elke minister zal dan verplicht zijn om zich daar aan te houden.

Mijnheer de minister, omdat u coördinerend minister bent, zou ik graag van u vernemen welk bevoegdheidsdomein door elk van de ministers werd bepaald.

Minister Luc Martens : Het is inderdaad de bedoeling om deze bevoegdheden trapsgewijs in te voeren. Het decreet zelf voert die verplichting in. De regering moet jaarlijks bepalen voor welke be-

Martens

voegdheden de verplichting tot opmaak van een KER van toepassing is en tot welke bevoegdheden ze wordt uitgebreid. Het gaat hier met andere woorden om een groeiproces, dat uitdijt naar een groeiend aantal domeinen.

Een eerste pakket van bevoegdheden waarvoor de verplichting van een KER geldt, werd reeds aangeduid. Vanaf 15 juli 1998 zijn de volgende bevoegdheidsdomeinen onderworpen aan de verplichting tot opmaak van een KER : bij de bevoegdheden van de minister-president het toerisme ; bij minister Baldewijns de leerlingenparticipatie in het secundair onderwijs ; bij minister Kelchtermans het natuurbehoud ; bij minister Demeester de gezondheidsopvoeding en de preventieve gezondheidszorg ; bij minister Peeters openbare werken ; bij mezelf jeugdbescherming en het beleid ten aanzien van bibliotheken, discotheken en soortgelijke diensten ; bij minister Van Rompuy het mediabeleid ; en bij minister Grouwels het gelijkekansenbeleid.

Conform het beleidsplan omtrent de realisatie van het KER en de toetsing van het regeringsbeleid aan de rechten van het kind, zal de regering deze maand beslissen welke bijkomende bevoegdheidsdomeinen hieraan vanaf 1 januari 1999 zullen worden onderworpen. Ik heb daar nu reeds enig zicht op. In mijn bevoegdheden gaat het om het beleid ten aanzien van de mindervaliden ; voor de minister-president het promotiebeleid inzake landbouw ; voor minister Stevaert ruimtelijke ordening ; voor minister Peeters binnenlandse aangelegenheden ; en voor minister Van Rompuy het landbouwbeleid. Minister Grouwels beheert nu het gelijkekansenbeleid en aangezien haar andere bevoegdheid, Brusselse aangelegenheden, voornamelijk op een

projectmatige basis is gestoeld en daarbij niet met een decretale initiatieven te verwachten zijn, zullen de kindeffectrapporten in haar beleid beperkt blijven tot de huidige situatie. Voor de ministers Baldewijns en Demeester heb ik nog geen antwoord, en minister Kelchtermans opteert ervoor om het tewerkstellingsbeleid te onderwerpen aan een KER.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik neem aan dat we bij een verdere evaluatie dieper zullen kunnen ingaan op de resultaten van het KER en dat dit nu niet aan de orde is.

Minister Luc Martens : Men zal dan ook beschikken over de verslaggeving waar mevrouw Avontroodt op alludeerde. Het is nu evenwel aan de regering om zelf, al dan niet mits het consulteren van een deskundige commissie, te bepalen of iets het belang van het kind raakt. De deskundige commissie is ook reeds samengesteld. In principe beschikken we nu over het instrumentarium en is het domein afgebakend.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Hebt u er zicht op of hieraan nog veel initiatieven zullen worden onderworpen ?

Minister Luc Martens : Dit zullen er wellicht niet zoveel meer zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.22 uur.*
